

Ли Веј^[1]

Универзитет Ренмин
Факултет за међународне односе
НР Кина

УДК 330.341.2:339.9(510)
339.9.012.23
Стручни рад
Примљен: 09. 06. 2021.
Прихваћен: 23. 06. 2021.
doi: 10.5937/napredak2-32691

Међународни економски систем у историјском процесу и улога Кине

Сажетак: Историја изградње и развоја међународног економског система може се пратити у прошлости све до увођења бретонвудског система крајем Другог светског рата. После више од 70 година, међународни економски систем се непрекидно развијао, реформисао и унапређивао у разним економским областима, као што су трговина, финансије и инвестиције, али и на глобалном и регионалном нивоу, стварајући на тај начин разнолико окружење данашњег међународног економског система. Током тог периода улога Кине у међународном економском систему такође је доживљавала постепене промене и, уопштено узев, трансформацију од посматрача до елемента који покушава да се уклопи, затим до учесника и, на крају, до вође. Оваква еволуција улоге Кине није само узрок институционалних промена у међународном економском систему, већ и њихов исход. Они су комплементарни и међусобно блиско повезани. У развоју међународног економског система Кина се постепено померала с периферије ка центру, што за њу истовремено представља и прилику и изазов.

Кључне речи: међународни економски систем; институционалне промене; институционална стратегија; улога Кине

Међународни економски систем је важна платформа на којој Кина води економску дипломатију и учествује у управљању глобалном економијом. Од краја Другог светског рата изградња међународног система првенствено је била усредсређена на економски сектор. Ос-

нивањем Светске банке и Међународног монетарног фонда (ММФ) и потписивањем Општег споразума о тарифама и трговини (енгл. GATT) званично је покренут историјски процес изградње међународног економског система и постављени су темељи за институцио-

---

[1] liwei09@ruc.edu.cn

налне промене у будућности. Упоредо с даљим развојем међународног економског система мења се и улога коју Кина има у њему. Ово није само стратешки избор Кине на основу процене сопствене моћи и међународне ситуације већ и објективна потреба и неопходан услов за промену међународног економског система.

Успон међународног економског система и улога Кине као посматрача

64 |

Од краја Другог светског рата све до седамдесетих година прошлог века трајао је период у којем се уобличавао међународни економски систем. Током тог периода Кина није показивала снажну иницијативу да се укључи у институционалну изградњу, па је имала само улогу „посматрача“.

Бретонвудски систем, уведен крајем Другог светског рата, био је први глобални економски систем у правом смислу те речи. Он је препознао либерализацију капитала, либерализацију међународне размене и либерализацију трговине као принципе послератног управљања глобалном економијом. Уз подршку Светске банке и ММФ-а и допуњен Општим споразумом о тарифама и трговини овај систем имао је важну улогу у одржавању послератног глобалног финансијског и трговинског поретка. Током овог периода САД су, позивајући се на своју неупоредиву снагу, постале језгро целокупног међународног економског система и задржале апсолутно доминантну позицију у аспектима изградње система и доношења правила. Најти-

пичнији пример био је принцип везивања за долар (тј. долар се „везивао“ за злато, док су се валуте осталих држава везивале за долар) према бретонвудском систему и систему фиксног девизног курса. Насупрот томе, Кина је током овог периода била „заузета обновом свог унутрашњег развоја“, а њен модел самосталног и државног планирања економског развоја поштедео ју је хитне потребе за укључивањем у изградњу међународног економског система и управљања глобалном економијом. У међувремену, услед утицаја хладног рата, већина земаља била је подељена у јасно дефинисане супротстављене блокове – Источни и Западни. Простор за учешће Кине у међународном економском систему био је изузетно мали, а њена економска дипломатија била је ограничена на успостављање економских односа за узајамну помоћ са социјалистичким земљама Источне Европе и на пружање економске помоћи азијским и афричким земљама у развоју. Такође, идеолошка разлика коју је нагласио хладни рат изазвала је у Кини отпор према међународном систему са САД као доминантном државом.

Стога, током три деценије, од четрдесетих до седамдесетих година прошлог века, Кина није показивала снажну иницијативу за учешћем у међународним економским институцијама, те је остала удаљена од њих, као посматрач. Тек између седамдесетих и осамдесетих, када се напетост међународна ситуација ублажила и када је препознат значај институција за спољни економски развој, Кина је помоћу дипломатских напора почела да покреће иницијативу за добијање легитимног места у овим институцијама.

Развој међународног економског система и интегрисања улога Кине

Од краја седамдесетих, упоредо са даљим развојем ММФ-а и Светске банке и даљим развојем Општег споразума о тарифама и трговини, као и појавом нових међународних економских институција на регионалном нивоу, Кина је почела да показује велики ентузијазам да учествује у међународном економском систему, покренувши иницијативу за интеграцију у постојеће међународне системе. Такође, почела је да се пријављује за пријем или обновљено чланство у међународним економским организацијама различитог типа.

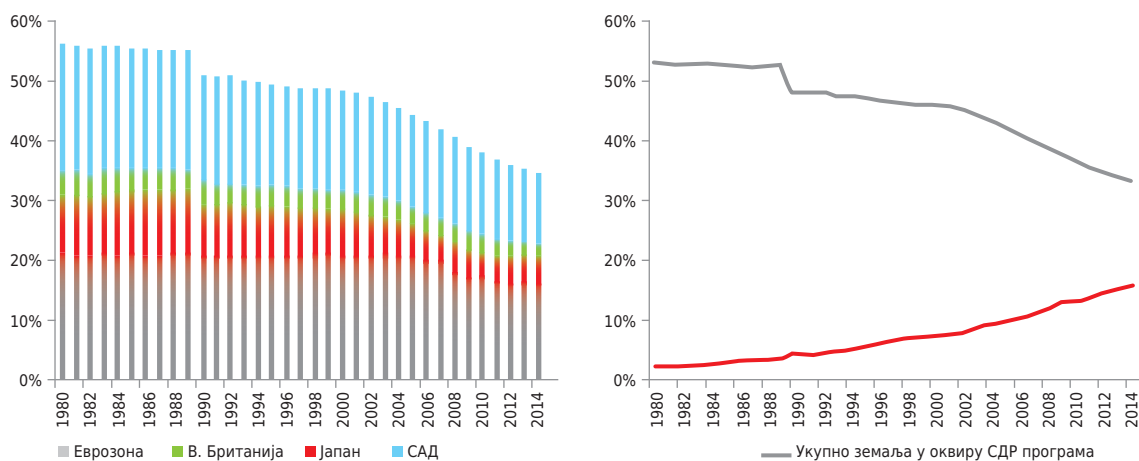
Година 1980. представља прекретницу за Кину. Тада је она, сукцесивно, обновила чланство у ММФ-у, Светској банци и њиховим подређеним телима, отварајући ново поглавље финансијске дипломатије. Као што се види на слици 1, ММФ је усвојио одлуку о повећању кинеских специјалних права вучења са 550 милиона на 1,2 милијарде приликом поновног приступања Кине овој организацији. Од 1981. године Светска банка такође је почела да одобрава зајмове Кини и постепено унапређује сарадњу с њом у областима инфраструктуре и промоције талената. Након тога, учешће Кине у економској дипломатији у оквиру међународног економског система увећавало се из дана у дан како хоризонтално, тако и вертикално. На пример, у финансијском сектору учешће Кине у међународном систему почело је да се повећава с глобалног на регионални ниво. Године 1986.

Ли Веј

Међународни економски систем
у историјском процесу и улога Кине

Кина је постала чланица Азијске развојне банке и изабрана је за представника у Управном одбору ове банке, а затим је приликом реизбора наредне године добила и статус независне чланице Управног одбора. У трговинском сектору, Кина је предала званичну пријаву за поновно чланство у Општем споразуму о тарифама и трговини и започела дуготрајне преговоре за приступање Светској трговинској организацији. Осим тога, Кина је одбацила ограничења своје економске дипломатије из прошлости и отпочела изградњу билатералних економских механизма. У околностима када су САД у потпуности ублажиле своју технолошку контролу над Кином осамдесетих година прошлог века, нагло повећавајући извоз и премештајући своју технологију у Кину, 1983. је основана Заједничка комисија за трговину и привреду. Овај систем је био један од најранијих дипломатских механизма за дијалог у економском и трговинском сектору између Кине и САД, а постао је и делотворни кинески модел за праћење билатералне изградње институција са САД у будућности. С обзиром на то да је економска моћ Кине била ограничена и да још није била упозната са међународним економским правилима, њено учешће у међународном економском систему превасходно се сводило на „сопствено регулисање и покушаје да се интегрише“. Међутим, после низа спроведених активности у области економске дипломатије, Кина је упознала правила функционисања разних економских система у свету, па је прелиминарно изградила свест и способност да примењује институционалне стратегије у економској дипломатији.

Графикон 1: **Важност СДР економије у свету постепено опада, у поређењу са кинеском, која расте**

Извор података: Wind

Извор: „Куда после добијања специјалних права вучења?”,
<http://usstock.jrj.com.cn/2015/12/10222020220163.shtml>

Деведесетих година 20. века Кина је тежила да се одлучније и активније интегрише у постојећи међународни економски систем. Покренула је иницијативу за проучавање постојећих међународних економских правила и почела да се интегрише у међународну поделу рада. С друге стране, Кина је учествовала у међународним економским системима на регионалном нивоу. Године 1991. одазвала се позиву да се придружи Азијско-пацифичкој економској сарадњи (енгл. АРЕС) и 1993. је први пут учествовала

на самиту, покрећући своју међународну економску сарадњу на свим нивоима у оквиру ове организације. Азијско-пацифичка економска сарадња затим је постала значајна платформа преко које је Кина водила своју економску дипломатију у региону Азије и Пацифика. Године 1997. Асоцијација нација Југоисточне Азије (ASEAN) покренула је механизам сарадње ROK (10 + 3) у контексту економске глобализације и периоду после финансијске кризе. Кина је активно учествовала у дијалозима и осталим активностима у оквиру овог механизма и допринела његовом сазревању и усавршавању. С друге

стране, успешно је окончала преговоре за улазак у Светску трговинску организацију. Почев од деведесетих, Кина је укупно 13 година преговарала о поновном приступању Општем споразуму о тарифама и трговини и Светској трговинској организацији, при чему је главне преговоре водила са САД. Напослетку је званично постала држава чланица Светске трговинске организације у новембру 2001, што је означило почетак новог периода кинеског учешћа у међународном економском систему. Преговори за улазак у ову организацију били су драгоцена прилика за Кину да проучи међународна правила трговине и да им се прилагоди. То јој је такође помогло да формира основне ставове и принципе слободне трговине које ће касније примењивати на међународној сцени. Уопштено говорећи, кључна реч за учешће Кине у међународном економском систему током овог периода била је „проучавање“, тј. даље проучавање правила ради потпуне интеграције у међународни економски систем. То је поставило чврсте темеље за даље учешће Кине у постављању међународних економских правила.

Проширивање међународног економског система и улога Кине као учесника

Током прве деценије 21. века Кина је приступила Светској трговинској организацији, а истовремено је постала званични члан међународног економског система и активни учесник на међународној економској дипломатској сцени. Учешће у изградњи међународног економског

система и управљању глобалном економијом пренело се на целокупну дипломатију Кине. С друге стране, Кина је боље упознала правила игре у међународној економији, подигла ниво свог учешћа у међународном економском систему и побољшала способност примене стратегије међународног економског система. Исто тако, расла су и очекивања остатка света од конструктивне улоге Кине у изградњи тог система. Током овог периода њена интегрисана улога у међународном економском систему постепено је прерасла у иновативну и партиципаторну улогу.

Пре свега, Кина је активно учествовала у изградњи међународног економског система на глобалном нивоу. Позиција највеће земље у развоју на свету и све бољи међународни положај Кине захтевали су да брзо из „стања прилагођавања“ пређе у „стање активног учешћа“ након приступања Светској трговинској организацији како би се подстакло стварање праведнијих и прихватљивијих правила и прописа у међународном економском систему. На преговорима у Дохи Кина је показала имиџ одлучног чувара и практичара мултилатералног трговинског система. У управљању глобалним финансијама, по избијању међународне финансијске кризе 2008. године, Кина је активно допринела унапређењу састанка министара Г20 у самит Г20 и одиграла конструктивну улогу у том процесу.

Друго, Кина се залагала за стварање подручја слободне трговине на регионалном нивоу и активно је покренула увођење финансијског реда у оквиру Источноазијског региона. Године 2000. први пут је предложила успостављање подручја слободне трговине Кина–ASEAN (енгл. САFTA);

то подручје слободне трговине успостављено је 2010. и сада је треће по величини подручје ове врсте на свету, а највеће у земљама у развоју. У процесу преговора и припреме за стварање подручја слободне трговине улога Кине била је незамењива. Најупадљивији пример била је њена снажна подршка земљама чланицама ASEAN након што су се нашле на удару азијске финансијске кризе. Захваљујући подршци Кине те земље су успеле да стекну самопоуздање у регионалној сарадњи и у великој мери је убрзан процес стварања подручја слободне трговине Кина–ASEAN. Осим тога, од 2003. до 2004. Кина је у више наврата предложила концепт изградње подручја слободне трговине у Источној Азији на многобројним састанцима источноазијских земаља. Ово је био значајан покретач за одлуку о спровођењу Свеобухватног регионалног економског партнерства на 19. самиту Асоцијација нација Југоисточне Азије 2011. године. Овај уговор о слободној трговини истовремено је и најзначајнији међународни економски механизам на регионалном нивоу у оквиру Источне Азије, па чак и региона Азије и Пацифика.

У области регионалне изградње финансијског система Кина је активно учествовала у иницијативи Чијанг Мај у оквиру механизма „10 + 3“. Овај споразум о успостављању регионалне мреже за девизну размену знатно је допринео стварању регионалних механизма финансијске помоћи и значајно је институционално достигнуће у финансијском и монетарном сектору Источне Азије, па чак и Азије у целини. Полазећи од регионалне сарадње, заједно са учвршћивањем економске моћи и сакупљањем

искустава о управљању финансијама, Кина је постепено превазишла улогу учесника у међународном економском систему и почела да преузима вођство, које је у складу са њеном снагом.

Промене у међународном економском систему и водећа улога Кине

После међународне финансијске кризе 2008. и рангирања Кине као друге по величини економије 2010, Кина је постала један од вођа у међународној економској дипломатији. Под утицајем финансијске и дужничке кризе ослабило је традиционално вођство Сједињених Америчких Држава и Европске уније. Због огромног обима њене економије и утицаја на светску економију Кина се придружила САД и Европи као вођа у међународној економској и дипломатској арени. Ова водећа позиција била је још приметнија после 2013, а углавном се испољавала њеном истакнутом улогом у изградњи међународних економских институција.

Првенствено је реч о предвођењу стварања нових система и реформисања старих. У последњих неколико година Сједињене Америчке Државе и остале западне силе готово да су изгубиле жељу да граде међународне системе. Кина је иницирала преузимање одговорности за промоцију управљања глобалном економијом и активно учествовала у стварању бројних међународних економских механизма. У суседству је Кина покренула иницијативе за регионалну економску сарадњу, нпр. Економски коридор Кина–Пакистан, Економски коридор Банг-

ладеш–Кина–Индија–Мјанмар и сарадњу на релацији Ланцанг–Меконг. Од успостављања сарадње Ланцанг–Меконг 2016. године, она се за кратко време развила у један од најутицајнијих и најделотворнијих механизма економске сарадње у том подрегиону, па чак и у читавој Југоисточној Азији. На глобалном односно азијско-пацифичком нивоу Кина се залагала за оснивање финансијских институција као што су Нова развојна банка, Међубанкарски конзорцијум SCO и Азијска банка за инвестиције у инфраструктуру, што је пољубило монополистичку позицију постојећих међународних финансијских организација попут ММФ-а, Светске банке и Азијске развојне банке у управљању глобалним и регионалним финансијама. Још једно велико достигнуће кинеског успостављања нових система било је одржавање форума Појас и пут и одлука о његовом претварању у стални међународни конференцијски механизам. Успех и континуирани развој овог форума означио је иницијативу Појас и пут као нови модел управљања глобалном економијом, што признаје и подржава све већи број земаља света и придружује се овој иницијативи.

Осим тога, Кина је имала и активну улогу у промовисању реформе постојећег међународног економског система. Приликом реформе Међународног монетарног фонда Кина је удружила снаге с другим земаљама с тржиштима у развоју, односно земаљама у развоју, како би захтевала од Извршног одбора ММФ-а да повећа деонице и право гласа ових земаља. У исто време, користећи разна средства као што су дипломатски преговори, Управни одбор ММФ-а

такође је прихватио да прошири обим своје SDR валуте укључивањем кинеске валуте ренминби. Залажући се за реформу Светске банке, Кина је тражила већа права за тржишта у развоју, односно земље у развоју, као и за земље у процесу транзиције. Када је реч о компликованијем питању реформе Светске трговинске организације, Кина поштује принцип да се одлуке у вези са реформом морају доносити на основу консензуса, чврсто се држећи традиционалног става Светске трговинске организације о „неутралности власништва“ и намећући централну позицију у развоју. Све је то у складу с принципима већине земаља у развоју или у процесу транзиције. Говорећи о решавању спорова, Кина се залаже за што брже померање с мртве тачке приликом избора чланова апелационог тела, те за пружање неопходних објашњења и ограничења надлежности апелационог тела, што је у складу са идејама већине држава чланица Светске трговинске организације, изузев САД. На основу овог става, Кина је овој организацији доставила свој предлог реформе СЗО и спровела активну комуникацију и заједничке активности са члановима СЗО, као што је Европска унија. Међутим, уопштено гледајући, услед озбиљних разлика у ставовима држава чланица реформа СЗО још није почела.

Друго, реч је о иницијативи да се разна питања изнесу на платформама међународног економског система. Уочи самита Г20 у Лондону 2009. године, Џоу Сјаочуан, тадашњи гувернер Народне банке Кине, предложио је увођење „међународне резервне валуте изнад суверенитета“, која би заменила садашњу „јединствену“

ну међународну резервну валуту“. Исто тако, предложио је и промовисање специјалних права вучења као међународне валуте, као и активно промовисање реформе међународног финансијског система. На самиту Г20 у Хангџоу 2016, Кина је званично изнела „кинески програм“ за управљање глобалном економијом. У економској дипломатији са САД покренула је питања „безбедности девизне имовине“ и „протекционизма у улагањима“ у САД. Увођење тих реформи и иницијатива за сарадњу значи да је Кина постала вођа у решавању проблема у међународном економском систему.

На трећем месту је слање талентованих кадрова у међународне економске организације. У области трговине Ји Сјаочун, некадашњи стални представник Кине у Светској трговинској организацији, постао је први заменик генералног директора Светске трговинске организације из Кине. У области финансија кинески економиста Џастин Јифу Лин именован је за вишег потпредседника и главног економисту Светске банке, што је први пут да неко из земље у развоју заузме ову важну позицију; Чу Мин, заменик гувернера Народне банке Кине, био је први Кинез на месту потпредседника ММФ-а. У пољопривредном сектору Ђу Донгју, бивши заменик министра пољопривреде и руралног развоја Кине, изабран је 2019. за генералног директора Организације уједињених нација за храну и пољопривреду (енгл. FAO), поставши тако први Кинез на овој позицији. Кинези су се појавили и у неколико важних међународних организација, укидајући на тај начин монопол европских земаља и Америке на челу великих

међународних економских организација. Ова промена такође се поклапа с признањем и очекивањима међународне заједнице поводом водеће улоге коју Кина треба да има у међународном економском систему.

Четврто се односи на учешће и вођство у доношењу међународних економских правила. Принцип „заједничке, али диференциране одговорности“ који Кина примењује у заштити животне средине и ублажавању климатских промена признат је у бројним земљама света, услед чега је постао важан принцип у међународним преговорима о климатским променама. Након избијања међународне финансијске кризе 2008. Кина је предложила чвршћи надзор над финансијским сектором и успротивила се немешању државе у економска питања (*laissez-faire*) у америчком стилу. Касније, овај предлог је прихваћен као основни приступ у области управљања међународним финансијама. Осим тога, бројни економски системи у свету на чије је стварање утицала Кина, као што су Нова развојна банка, Азијска банка за инвестиције у инфраструктуру и форум Појас и пут, такође представљају иновације у међународним правилима. Ови механизми су у пракси укинули важећи образац управљања глобалним финансијама и економијом доминантан на Западу и увели нови низ међународних финансијских и економских правила, која заступају земље у развоју с Кином на челу. Тако је настала садашња ситуација у којој истовремено функционишу два система правила.

Судећи по трендовима историјског развоја, промене у међународном економском систему

Ли Веј

Међународни економски систем
у историјском процесу и улога Кине

све су разноликије и сложеније, па ће наставити да имају незамењиву улогу у будућој изградњи глобалног економског поретка. У развоју међународног економског система улога Кине се постепено преместила с периферије у центар. За Кину је то истовремено и прилика и изазов.

Прилика је изражена у њеном повећаном утицају и све гласнијем залагању у управљању глобалном економијом, али је и изазов, углавном зато што се сразмено повећавају међународна одговорност Кине и притисци стратешке конкуренције које на Кину врше остале земље.

Wei Li

Renmin University
Faculty of international relations
PR China

The International Economic System in the Historical Process and China's Role

| 71

Summary

The history of the construction and development of the international economic system can be traced back to the establishment of the Bretton Woods system at the end of World War II. After more than 70 years, the international economic system in different economic fields such as trade, finance and investment, as well as at the global and regional levels, has been continuously built, reformed and evolved, forming a scene of variety of current international economic system. During this period, China's role in the international economic system has also experienced gradual changes, and has generally undergone a transformation from a bystander to a part trying to fit in, then to a participant, and finally a leader. The evolution of China's role is not only the cause of the institutional changes in the international economic system, but also the outcome. They are complementary and closely related to each other. In the development of the international economic system, China has gradually moved from the periphery to the center, which is both an opportunity and a challenge for China.

Keywords: International economic system; institutional change; institutional strategy; China's Role

Li Wei^[1]
Renmin University
Faculty of international relations
PR China

UDK 330.341.2:339.9(510)
339.9.012.23
Technical Report,
Received: 09/06/2021
Accepted: 23/06/2021
doi: 10.5937/napredak2-32691

The International Economic System in the Historical Process and China's Role

Summary: The history of the construction and development of the international economic system can be traced back to the establishment of the Bretton Woods system at the end of World War II. After more than 70 years, the international economic system in different economic fields such as trade, finance and investment, as well as at the global and regional levels, has been continuously built, reformed and evolved, forming a scene of variety of current international economic system. During this period, China's role in the international economic system has also experienced gradual changes, and has generally undergone a transformation from a bystander to a part trying to fit in, then to a participant, and finally a leader. The evolution of China's role is not only the cause of the institutional changes in the international economic system, but also the outcome. They are complementary and closely related to each other. In the development of the international economic system, China has gradually moved from the periphery to the center, which is both an opportunity and a challenge for China.

Keywords: International economic system; institutional change; institutional strategy; China's Role

---

The international economic system is an important platform for China to conduct economic diplomacy and participate in global economic governance. Since the end of World War II, the construction of the international system has primarily been focused on the economic sector. The establishment of the World Bank, the International Monetary Fund (IMF) and the General Agreement on Tariffs and Trade (GATT) officially kicked off the historical process

of the construction of the international economic system and laid foundation for institutional changes thereafter. As the international economic system continues to develop, the role that China plays in has also been changing. This is not only a strategic choice that China has made based on its judgment of its own power and international situation, but also an objective requirement and necessary condition for the changing international economic system.

---

[1] liwei09@ruc.edu.cn

Rise of the International Economic System and China's By-standing Role

From the end of World War II to the 1970s, it was the period when international economic system was taking shape. During this period, China did not have a strong initiative to get involved in the institutional construction and mainly played the role of a “bystander”.

The Bretton Woods System established by the end of World War II was the first global economic system in the real sense. It identified capital liberalization, foreign exchange liberalization and trade liberalization as the principles for post-war global economic governance. Supported by the World Bank and the IMF, and supplemented by the GATT, this system played an important role in maintaining the post-war global financial and trade order. During this period, the US, with its unparalleled strength, became the core of entire international economic system and maintained absolute dominance in the aspects of system-building and rule-making. The most typical example was the dollar-centered “double pegged” principle (i.e., dollar is pegged to gold and the currencies of other nations are pegged to dollar) based on the Bretton Woods System and the fixed exchange rate system. In contrast, China “was busy restoring its domestic development” during this period, and its self-reliant and state-planning economic development model spared it the urgent need to get engaged in international economic system building and global economic governance. Meanwhile, due to the influence of the “Cold War”,

most countries were classified into the clearly-defined and mutually-opposed Eastern Camp and Western Camp. The room for China's participation in international economic system was extremely small and its economic diplomacy was limited to establishing mutual-help economic relations with socialist countries in Eastern Europe and providing economic aid to developing countries in Asia and Africa. The ideological difference highlighted by the cold war also triggered a repulsive mood in China against the US-dominated international system.

Therefore, over the three decades from the 1940s to the 1970s, China did not have a strong initiative to participate in international economic institutions and stayed adrift from them as a bystander. Only until the 1970s to 1980s when the tense international situation was alleviated and after identifying the importance of the institutions for its external economic development did China start to take the initiative to resume its legal seats in these institutions through diplomatic efforts.

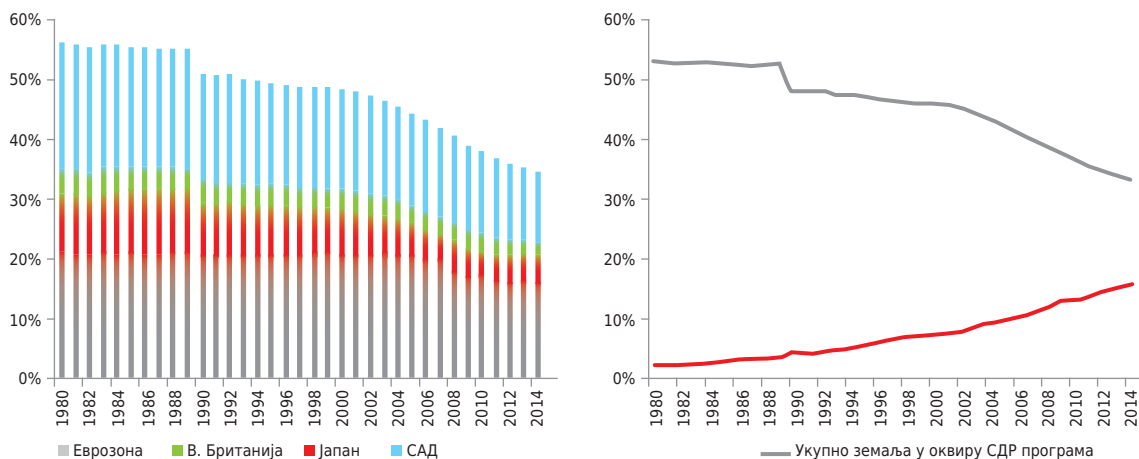
Development of the International Economic System and China's Integrating Role

Since the end of the 1970s, as the IMF, the World Bank and the GATT continued to mature, and new international economic institutions at regional level sprang up, China started to reveal great enthusiasm in participating in international economic systems, and took the initiative to integrate into the existing international systems, starting to apply or reapplying for joining international economic organizations of all kinds.

The year 1980 was a turning point for China. In that year, China successively resumed its seats in the IMF, the World Bank and their subordinating agencies, kicking off a new chapter in its financial diplomacy. As shown in figure 1, The IMF adopted a resolution to increase China's SDR shares from 550 million to 1.2 billion upon China's re-accession; from 1981, the World Bank also started to provide loans to China, and gradually advanced cooperation with China on infrastructure and talent cultivation. Afterwards, China's participation in economic diplomacy under the international economic system framework grew day by day in terms of both width

and depth. For example, in the financial sector, China's participation in the international system started to extend from global level to regional level. In 1986, China became a member state of the Asia Development Bank (ADB) and was elected as board member state and acquired an independent board member seat during the re-election of the ADB the next year. In the trade sector, China officially submitted its application to re-enter the GATT and started a prolonged negotiation for re-accession to the GATT and the subsequent accession to the World Trade Organization. In addition, China also broke away with the limits of its past economic

Графикон 1: Важност СДР економије у свету постепено опада, у поређењу са кинеском, која расте

Извор података: Wind

diplomacy and started the construction of bilateral economic mechanisms. Against the backdrop that the US fully relaxed its technology control to China in the 1980s and its technological export and transfer to China increased sharply, the Joint Commission on Commerce and Trade was established in 1983. This system was one of the earliest diplomatic mechanisms for dialogue in the economic and trade sector between the two countries, and became an effective model for China to follow in its subsequent bilateral institutional construction with the US. As China was limited in economic strength and wasn't yet familiar with international economic rules, its participation in the international economic system was mainly about "regulating itself and trying to integrate". After a series of economic diplomacy activities, though, China further knew about the operation rules of various international economic systems, and preliminarily developed the awareness and ability to wield institutional strategies in economic diplomacy.

In the 1990s, China sought to integrate into the existing international economic system in a more resolute and active way. It took the initiative to study the existing international economic rules and started to integrate into the international division of labor. On the one hand, China participated in international economic systems at regional level. In 1991, China joined the Asia Pacific Economic Cooperation (APEC) upon invitation and participated in its summit for the first time in 1993, kicking off its international economic cooperation at all levels under the APEC framework. The APEC then became an important platform for China to conduct economic diplomacy in the Asia Pacific

Region. In 1997, the ASEAN-China, Japan, ROK (10+3) Cooperation Mechanism came into being against the backdrop of economic globalization and the post financial crisis era. China actively participated in the dialogues and other activities under this mechanism and pushed the mechanism towards maturity and perfection. On the other hand, China successfully entered the WTO through negotiation. Starting from the 1990s, China spent 13 years in the negotiation on re-accession to the GATT and accession to the WTO, and the most major negotiation was with the United States. Finally, China officially became a member state of the WTO in November, 2001, kicking off a new era for China's participation in the international economic system. The "accession-to-WTO" negotiation was an invaluable opportunity for China to study and adapt to international rules on trade. It also helped China form the basic positions and principles of free trade it had adhered to thereafter on the international stage. In general, the key word for China's participation in the international economic system during this period was "study", that is, to keep studying the rules for fully integrating into the international economic system. This has laid a solid foundation for China's further participation in the making of international economic rules.

Expansion of International Economic System and China's Participatory Role

In the 2000s, marked by its accession to the WTO, China started to become an official member of the international economic system and an active

participant on the stage of international economic diplomacy. The position of participating in international economic system construction and global economic governance has risen in China's overall diplomacy. On the one hand, China became more familiar with the game rules of international economy, raised its participation level in the international economic system, and improved its ability to use the international economic system strategy. On the other hand, the expectation of the rest of the world about China playing a constructive role in building the international economic system was also on the rise. During this period, China's integrating role in the international economic system gradually changed to innovating and participatory roles.

First, China actively participated in the construction of international economic systems at global level. As the largest developing country in the world, the ever-rising international position required China to quickly shift from "the state of adaptation" to "the state of active participation" after joining the WTO, so as to push for the creation of more fair and more reasonable rules and regulations in the international economic system. At the Doha round negotiation, China revealed an image of a resolute guard and practitioner of the multilateral trade system. In global financial governance, after the international financial crisis broke out in 2008, China actively pushed the G20 Ministerial Meeting to be upgraded to the G20 Summit and played a constructive role in the process.

Second, China pushed for the construction of free trade areas (FTA) at regional level, and actively pushed for the construction of a financial order in

the East Asia region. In 2000, China for the first time proposed the conception of China-ASEAN Free Trade Area (CAFTA); in 2010, this FTA was officially established and is now the third largest FTA in the world, and the largest FTA made up with developing countries. In the negotiation and preparation process for the FTA, China's role was irreplaceable. The most notable example was its strong support to the ASEAN countries after they were severely hit by the Asian Financial Crisis, which enabled the ASEAN countries to develop confidence in regional cooperation thereafter, and greatly sped up the construction process of the CAFTA. In addition, from 2003 to 2004, China proposed the conception of constructing a free trade area in East Asia at many occasions during a series of summits of East Asia. This was an important driver for the decision to implement the "Regional Comprehensive Economic Partnership" at the 19th Summit of the ASEAN in 2011. This free trade agreement is also the most notable regional-level international economic mechanism in East Asia and even in the Asia Pacific Region.

In the area of regional financial system construction, China actively participated in the Chiang Mai Initiative under the "10+3" Mechanism. This agreement on the establishment of a regional currency exchange network has substantially promoted the formation of regional financial assistance mechanisms and become the most important institutional achievement in the financial and monetary sector of East Asia and even the entire Asia. Taking regional cooperation as the starting point, along with the strengthening of economic strength and the accumulation of

financial management experience, China gradually surpassed the participatory role in the international economic system and began to exert more economic leadership that matched with its strength.

Changes in the International Economic System and China's Leading Role

60 | With the 2008 international financial crisis and China becoming the world's second largest economy in 2010 as the symbol, China has become one of the leaders in international economic diplomacy. Affected by the financial crisis and the debt crisis, the traditional leadership of the United States and the European Union has been weakened. Due to its huge economic volume and the impact on the world economy, China became one of the three leaders alongside the US and Europe in the international economic and diplomatic arena. This leadership position grew more notable after 2013, and was mainly manifested by the increasingly prominent role of China in the construction of international economic institutions.

First, leading the creation of new systems and reform of the old ones. In recent years, the willingness of the United States and other Western powers to construct international systems has declined. China has taken the initiative to assume responsibility of promoting global economic governance and has actively led the creation of many international economic mechanisms. In its neighboring regions, China has proposed regional economic cooperation initiatives such as the "China-Pakistan Economic Corridor", the "Bangladesh-China-India-Myanmar Economic Corridor" and the Lancang-Mekong

Cooperation. Since its establishment in 2016, the Lancang-Mekong Cooperation has developed into one of the most influential and effective sub-regional economic cooperation mechanisms on the Central South Peninsula and even in Southeast Asia in a short period of time. At the global or Asia-Pacific level, China advocated the establishment of international financial institutions such as the New Development Bank, the SCO Inter-bank Association and the Asian Infrastructure Investment Bank, which have shaken the monopoly position of existing international financial organizations such as the IMF, the World Bank and the ADB in global and regional financial governance. Another major achievement of China's establishment of new systems was the holding of the "Belt and Road Forum" and the decision of turning it into a permanent international conference mechanism. The success and continuous development of the forum marked the Belt and Road Initiative as a new model of global economic governance, which has been recognized, supported and joined by more and more countries in the world.

In addition, China has also played an active role in promoting the reform of the existing international economic system. In the reform of the International Monetary Fund, China joined forces with other emerging market countries and developing countries to urge the IMF executive board to increase the shares and voting rights of these countries. At the same time, through various means such as diplomatic negotiations, the IMF board of directors also agreed to expand the SDR currency basket by including the RMB. In promoting the reform of the World Bank, China has striven for more rights for emerging market

countries and developing countries as well as countries in transition. On the more complicated issue of reforming the WTO, China adheres to the principle that reform-related decisions must be made based on consensus, holds fast to the traditional WTO attitude of "ownership neutrality", and asserts the core position of development. All these are in line with the principles of most developing countries or countries in transition. In terms of dispute settlement, it advocates breaking the deadlock in the selection of Appellate Body members as soon as possible, and providing necessary clarifications to and restrictions on the authority of the Appellate Body, which is in line with the ideas of most WTO member states except for the US. Based on the above position, China submitted the "China's Proposal on WTO Reform" to the World Trade Organization, and conducted active communication and joint operations with WTO members such as the European Union. In general, however, due to the serious differences in the positions of member states, the WTO reform is still in a deadlock.

Second, taking the initiative to launch issues on the platforms of the international economic system. On the eve of the G20 Summit in London in 2009, Zhou Xiaochuan, then Governor of the People's Bank of China, proposed to create a "above-sovereignty international reserve currency" to replace the current "single international reserve currency" and proposed that special drawing rights should be promoted as an international currency and that the reform of the international financial system should be actively promoted. At the G20 Summit in Hangzhou in 2016, China officially proposed the "China Program" for global economic

governance. In the economic diplomacy with the US, China raised the issues of "foreign exchange asset security" and "protectionism in investment" in the US. The introduction of these reforms and cooperation initiatives marks the beginning that China has become an issue leader in the international economic system.

Third, actively sending talents to international economic organizations. In the field of trade, China's former Permanent Representative to the WTO, Yi Xiaozhun, became the first Deputy Director-General of the World Trade Organization from China. In the financial field, Chinese economist Justin Yifu Lin was appointed as Senior Vice President and Chief Economist of the World Bank, which was the first time that a person from developing countries had taken up this important position; Zhu Min, Deputy Governor of the People's Bank of China, became the first Chinese to be the Vice President of the IMF. In the agricultural sector, Qu Dongyu, former Vice Minister of the Ministry of Agriculture and Rural Affairs of China, was elected as the Director-General of the Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) in 2019, becoming the first Chinese Director-General of the FAO. Chinese faces have appeared in several important international economic organizations, breaking the monopoly of European and American countries on the leadership of major international economic organizations. This change also meets with the recognition and expectation of the international community that China should play a leading role in the international economic system.

Fourth, participating in and leading the formulation of international economic rules. China's principle of "common but differentiated

View of Guangzhou city in Guangdong province

responsibilities" in environmental and climate diplomacy has been recognized by many countries in the world and has become an important principle in international climate negotiations. After the outbreak of the international financial crisis in 2008, China proposed to strengthen supervision of the financial sector and oppose to American-style laissez-faire freedom. This proposal later became the common base tone in the field of international financial governance. In addition, the numerous international economic systems that China has led to the creation, such as the New Development Bank, the AIIB, and the Belt and Road Forum, also manifest innovation in the international rules. These mechanisms have, in effect, broken the current global financial and economic governance pattern dominated by the west, and established a new set of international financial and economic

rules led by emerging market countries represented by China, and formed the current situation in which two systems of rules coexist.

Judging from its historical development trends, the changes in the international economic system are getting increasingly diversified and complicated, and will continue to play an irreplaceable role in the future construction of the global economic order. In the evolution of the international economic system, China's role has gradually moved from the edge to the center. For China, this is both an opportunity and a challenge. The former is represented by its rising influence and voice in global economic governance. The latter is mainly reflected in the fact that the international responsibility of China and the strategic competition pressure from other major countries on China are both on the rise.

UDK 330.341.2:339.9(510)

339.9.012.23

专业报告

投稿 09/06/2021

收稿 23/06/2021

doi: 10.5937/napredak2-32691

历史进程中的国际经济制度与中国的角色

中国人民大学国际关系学院教授 李 巍

【内容提要】国际经济制度建设与发展的历史较早可以追溯至二战结束之际布雷顿森林体系的建立。此后70余年来,在贸易、金融与投资等不同经济领域,以及在全球与区域等多个层次上的国际经济制度不断新建、改革与进化,形成了当前国际经济制度林立的景象。在此期间,中国在国际经济制度中扮演的角色也发生了渐进式变化,总体上经历了从旁观者、融入者、参与者到引领者的转变。中国角色的演进既是促成国际经济制度变迁的原因,反过来也是国际经济制度变迁的结果,二者存在相辅相成的密切关联。在国际经济制度的演变过程中,中国的角色逐渐由边缘走向中心,这对于中国而言既是机遇也是挑战。

【关键词】国际经济制度; 制度变迁; 制度战略; 中国角色

国际经济制度是中国开展经济外交和参与全球经济治理的重要平台。自二战结束以来,国际制度建设主要集中在经济领域,以世界

银行、国际货币基金组织（IMF）、关税与贸易总协定（GATT）为代表的三大国际经济组织的成立，正式开启了国际经济制度建设的历史进程，也奠定了此后制度变迁的基础。而伴随着国际经济制度体系的发展，中国在其中扮演的角色或发挥的作用也不断演变，这既是中国基于对自身实力与国际形势的判断而主动作出的战略选择，也是国际经济制度变迁的客观要求或必要条件。

国际经济制度的兴起与中国的旁观性角色

从二战结束至20世纪70年代，正值国际经济制度的初创时期，中国在这一阶段参与制度建设的积极性并不高，在其中主要扮演的是“旁观者”的角色。

在二战结束之际成立的布雷顿森林体系是最早形成的真正意义上的全球性经济制度体系，它确立了战后资本自由化、外汇自由化与贸易自由化的全球经济治理原则。该体系以世界银行与国际货币基金组织为支撑，并辅以贸易领域的关贸总协定，它们对于维持战后全球金融与贸易秩序稳定发挥了重要作用。在这一时期，美国凭借其超强的实力成为整个国际经济制度体系的核心，在制度建设与规则制定方面掌握着绝对的主导权，其中最为典型的表现是布雷顿森林体系所确立的以美元为中心的“双挂钩”原则（即美元与黄金挂钩、其他国家的货币与美元挂钩）与固定汇率制。相比较而言，此时中国国内“百废待兴”，其所奉行的自给自足和国家计划的经济发展模式也决定了中国对于参与国际经济制度建设与全球经济治理不具有较强的实力支撑与迫切需求。与此同时，受“冷战”影响，世界大多数国家被划入界线分明且针锋相对的东西两大阵营。中国参与国际经济制度的空间极其狭小，其有限的经济外交也仅限

于与苏东社会主义国家建立经济互助关系,以及对亚非发展中国家提供经济援助等。而冷战对立的意识形态也催生了中国对美国主导的一系列国际制度的排斥心理。

基于此,在20世纪40年代至70年代这30年间,中国参与国际经济制度的积极性并不高,一直作为“旁观者”游离于这些制度之外;直至20世纪70年代至80年代国际形势有所缓和,以及确认上述国际经济制度对于改善中国经济发展外部环境的重要意义后,中国才开始主动为恢复在这些机构中的合法席位做出外交努力。

国际经济制度的发展与中国的融入性角色

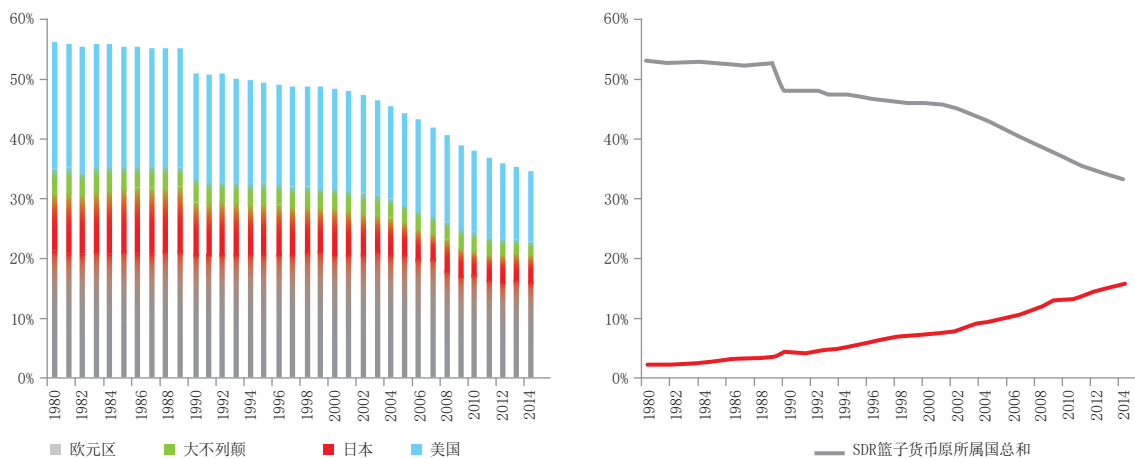
自20世纪70年代末开始,随着国际货币基金组织、世界银行与关贸总协定三大制度发展的日趋成熟,以及在区域层次新国际经济制度的不断涌现,中国开始对参与国际经济制度表现出较高的热情,并主动寻求融入既有的国际制度体系,开始或重新申请加入各种国际经济组织。

1980年是具有转折性意义的一年。在这一年间,中国先后恢复了在国际货币基金组织和在世界银行及其所属机构中的席位,开启了中国金融外交的新篇章。如图表1所示,国际货币基金组织在中国重新加入后随即通过决议,将中国份额从5.5亿特别提款权增加到12亿特别提款权;1981年起,世界银行也开始面向中国贷款,并逐步推进双方在基础设施和人才培养方面的合作。以此为起点,中国在国际经济制度框架下开展经济外交活动的广度和深度与日俱增。比如在金融领域,中国参与国际制度的层次开始由全球层面延伸至区域层面。1986年,中国成为亚洲开发银行(ADB)的会员国,还

于次年的亚洲开发银行董事会改选中当选为董事国并获得单独的董事席位。在贸易方面，中国于1986年7月正式向关贸总协定提交复关申请，并开始了漫长而曲折的复关以及后来的入世谈判。此外，中国还突破了过去经济外交的局限，开启了双边层面的制度建设历程。在20世纪80年代美国全面放宽对华技术管制，同时对华技术出口转让也大幅增加的背景下，中美商贸联合委员会于1983年正式成立。该制度是两国在经贸领域最早建立起来的外交对话机制之一，也成为此后中国在双边层面开展制度建设的有效“模板”。由于这一时期中国经济实力有限，对国际经济规则尚不熟悉，中国对国际经济制度的参与主要表现为规范自我、融入其中。但通过一系列接触性经济外交活动，中国进一步了解了各种国际经济制度的运作规则，初步培育了在经济外交中运用制度战略的意识与能力。

图表1： SDR篮子货币所属国经济在全球范围内重要性逐渐降低，而中国不断抬升

图表来源：《SDR之后何去何从》，
<http://usstock.jrj.com.cn/2015/12/10222020220163.shtml>。

进入20世纪90年代后,中国更加坚定和积极地寻求融入既有的国际经济体系,表现为主动学习和融入既有国际经济规则和制度,并开始融入国际生产分工体系。一方面,中国参与和融入区域性国际经济制度。中国于1991年应邀加入亚太经合组织(APEC),并于1993年参加首届峰会,从此开启了在APEC框架下的各层次经济合作,APEC成为中国在亚太地区开展经济外交的重要平台。1997年,东盟—中日韩(“10+3”)合作机制在经济全球化和后金融危机时代的背景下应运而生,中国积极参加该机制各个层次的对话活动,并推动该机制走向成熟和完善。另一方面,中国通过谈判成功加入世界贸易组织。中国在20世纪90年代围绕“复关”和“入世”进行了长达13年的外交谈判,其中最主要的是中美双边经济谈判。最终,中国于2001年11月正式加入世界贸易组织,开启了中国参与国际经济制度的新纪元。“入世”谈判对于中国而言是一个难得的学习与适应国际贸易规则的机会与过程,成功塑造了此后中国在国际社会上所坚持的自由贸易的基本立场与理念。总体而言,这一阶段中国对参与国际经济制度表现出强烈的“学习”特点,即为全面融入国际经济体系而不断学习“游戏规则”,为此后中国进一步参与国际经济规则的制定奠定了坚实基础。

国际经济制度的壮大与中国的参与性角色

以加入世界贸易组织为标志,在21世纪的前10年,中国开始成为国际经济体系中的正常成员,也成为国际经济外交舞台上的积极参与者,参与国际经济制度建设和全球经济治理在中国整体外交中的地位进一步提升。一方面,中国对国际经济游戏规则进一步熟悉,参与国际经济制度的水平或运用国际经济制度战略的能力进一步增

强;另一方面,世界各国对中国在国际经济制度建设中发挥建设性作用的期待也与日俱增。在这一时期,中国在国际经济制度中的融入性角色逐渐转变为创造性、参与性角色。

首先,中国积极参与推动全球层面的国际经济制度建设。作为世界最大的发展中国家,不断提升的国际地位使中国必须尽快从“入世”过渡期中的适应状态转变为积极参与的状态,以推动形成国际经济体系中更加公平合理的新规则和新制度。在多哈回合谈判中,中国展现出多边贸易体制坚定的维护者和践行者的形象。在全球金融治理中,2008年国际爆发金融危机之后,中国积极推动二十国集团部长级会议升级为首脑会议,并在其中发挥了建设性作用。

其次,中国在区域层次推动自由贸易区(FTA)建设,同时积极推动建立东亚区域金融秩序。2000年,中国首次提出中国—东盟自贸区(CAFTA)的构想;2010年,该自贸区正式建成,成为当前全球第三大自由贸易区,也是由发展中国家组成的规模最大的自由贸易区。在该自贸区的谈判与筹建过程中,中国发挥了不可替代的作用,其中最为突出的表现是亚洲金融危机之后中国对受危机冲击的东盟各国给予大力支持,东盟国家由此产生了对区域合作的信心,这极大地加速了CAFTA的建设进程。此外,2003—2004年间,中国在东亚系列峰会的多个场合中提出建立东亚自贸区的构想,这也成为2011年东盟第19次峰会最终决定实施“区域全面经济伙伴关系协定”(RCEP)的重要源头之一,该自贸协定也是当前东亚乃至亚太地区最受瞩目的区域性国际经济制度之一。

在区域金融制度建设方面,中国积极参与“10+3”机制下的清迈倡

议。这份关于建立区域性货币互换网络的协议，实质性地促使地区资金救助机制得以形成，并已成为东亚乃至亚洲国家在金融货币领域取得的最为重要的制度性成果。以地区合作为起点，伴随着经济实力的增强和金融管理经验的累积，中国在国际经济制度中逐步超越参与性角色，开始更多地发挥与其实力相匹配的经济领导力。

国际经济制度的变革与中国的引领性角色

以2008年国际金融危机和2010年中国成为世界第二大经济体为标志，中国开始成为国际经济外交的领导者之一。受金融危机和债务危机所累，美国和欧盟的传统领导地位遭到削弱，中国由于巨大的经济体量和对世界经济的影响，在国际经济外交舞台上开始成为与美欧并肩的三大领导者。而这种领导性地位在2013年之后更加明显，并主要表现为中国在国际经济制度建设中引领性作用的日益凸显。

第一，引领创建新制度与改革旧制度。近年来，美国等西方大国建设国际制度意愿有所下降，中国则主动承担起推动全球经济治理的责任，积极引领创建了诸多国际经济机制。在周边地区，中国提出建设“中巴经济走廊”“中孟印缅经济走廊”与澜湄合作等区域经济合作倡议，其中澜湄合作机制自2016年成立以来，在短期内已发展成为中南半岛乃至东南亚地区最具影响力、成效最为显著的次区域经济合作机制之一。在全球或亚太区域层面，中国倡导筹建金砖国家新开发银行、上合组织开发银行和亚洲基础设施投资银行等国际金融机构，动摇了国际货币基金组织、世界银行与亚洲开发银行等既有国际金融组织在全球与区域金融治理中的垄断地

位。中国创建新制度的另一项重大成就是举办“一带一路”国际合作高峰论坛，并将其发展成为常设性的国际会议制度。论坛的成功举办与不断发展标志着“一带一路”倡议作为全球经济治理的新模式愈发得到世界大多数国家的认可、支持与参与。

此外，中国在推动既有国际经济制度的改革中也发挥了积极作用。在国际货币基金组织改革上，中国与其他新兴市场国家及发展中国家联手敦促国际货币基金组织执行董事会增加上述国家的份额权与投票权。同时，通过外交交涉等多种手段促使国际货币基金组织董事会同意对特别提款权货币篮子进行扩容，将人民币纳入其中。在推动世界银行变革上，中国推动为新兴市场国家与发展中国家以及转型国家争取更多权益。在较为复杂的世界贸易组织改革议题上，中国坚持改革必须遵循协商一致的决策机制，坚持“所有制中立”的世界贸易组织传统立场，主张以发展为核心，这与大多数发展中国家或转型国家的立场一致；在争端解决方面则主张尽快打破上诉机构成员遴选僵局，并对上诉机构的权限予以必要澄清和限制等，这与除美国外的大多数世界贸易组织成员观点相同。基于上述立场，中国向世界贸易组织提交《中国关于世贸组织改革的建议文件》，并与欧盟等世界贸易组织成员展开积极沟通与联合行动等。但总体来看，由于成员立场分歧严重，世界贸易组织改革目前仍处于困局之中。

第二，在国际经济制度平台上主动发起议题。2009年二十国集团伦敦峰会前夕，时任中国人民银行行长周小川提议创建“超主权国际储备货币”以替代现行的“单一国际储备货币”，提出应提升特别提款权作为国际货币的功能，并积极推动国际金融体系改革；在2016

年二十国集团杭州峰会上，中国正式提出全球经济治理的“中国方案”；在对美经济外交中，中国提出在美外汇资产安全问题以及投资保护主义问题。这一系列改革和合作倡议的提出，标志着中国开始成为国际经济制度中的议题领导者。

第三，积极向国际经济机构输送人才。在贸易领域，中国原常驻世界贸易组织总代表易小准成为首位来自中国的世界贸易组织副总干事；在金融领域，中国经济学家林毅夫被任命为世界银行高级副行长兼首席经济学家，这是发展中国家人士首次出任这一要职；中国人民银行副行长朱民成为首位中国籍国际货币基金组织副总裁。在农业领域，中国原农业农村部副部长屈冬玉在2019年成功当选为联合国粮食及农业组织（FAO）的总干事，成为首位FAO的中国籍总干事。中国面孔在多个重要国际经济组织中亮相，打破了欧美国家对主要国际经济组织领导权的垄断地位，也是国际社会对中国在国际经济机制中发挥领导性作用的认可和期待。

第四，参与并引领国际经济规则的制定。中国在环境和气候外交中提出“共同但有区别的责任”原则，得到世界很多国家的认同，并成为国际气候谈判的一项重要原则。2008年国际金融危机爆发之后，中国提出要加强金融领域的监管，反对美国式的放任自由，成为国际金融治理领域的共同基调。此外，上文提及的中国引领创建的诸多国际经济制度，如金砖国家新开发银行、亚投行、“一带一路”国际合作高峰论坛等也包含了在国际规则上的创新，这些机制实际上打破了现行由欧美日等国主导的全球金融与经济治理格局，建立起以中国为代表的新兴市场国家所引领的一套新型国际金融与经济规则体系，并形成当前两种规则体系共存的局面。

从历史发展趋势来看,国际经济制度的变迁日趋多元化与复杂化,并将在未来的全球经济秩序构建中继续发挥不可替代的作用。在国际经济制度的演变过程中,中国的角色逐渐由边缘走向中心,这对于中国而言既是机遇,也是挑战。前者表现为中国在全球经济治理中的影响力与话语权正在显著提升,后者主要包括中国所应承担的国际责任在增加,以及来自其他大国的战略竞争压力逐步增大。